

Rote: Tibble

Socken: St. Malm

Nr: 19

liv-komp.

Uppgifter enl. Husförhörlängden:

Soldat: Eric Klingström (Jonasson)

Född: 20/5 1754 i Malm

Död: 17/5 1839

Infl.

Utfl.

Hustru: Ingeborg Larsdotter

Född: 1754 i Lerbo

Död: 6/5 1829

Infl. från Lerbo

Utfl.

Vigda: 1774

Barn: Lars född 1775 i St. Malm

Kjerstin född 1781 " "

Anders " 1785 " "

Eric " 1791 " "

Not:

Uppgifter enl. GM-rulla:

Antagen: 4/1 1773

Avsked: 21/6 1806

Tr. från nr. 22 31/9 1774

GM. 1789 Not. Sjuk. (Det förband som Klingström tillhörde mönstrade i Finland d.

" 1797 " Sjuklig, ställes på förbättring till nästa mönstring. 16/1, 1789.)

" 1806 " Sörmål. Ålder 51 5/12, tjänsteår 33, Längd 5,8 1/4, gift.

Berömd, får avsked med anmälan om underhåll.

Eric Jonasson anställdes som soldat på Klicksta rote den 4/1 1773 och erhöll då namnet Klingström. År 1774 den 31/9 blev han transporterad till Tibble rote nr. 19. Erhöll avsked, efter en berömvärd tjänst, den 21/6 1806.

Eric Klingström var son till åbo-bonden Jonas Jonsson på 1/8 mtl. Lundsbol i Sörgöle rote, (även kallat Lundsjötorp el. Lundebol) och hans hustru Kjerstin Jonsdotter.

Under sina första år som soldat torde Klingström, av allt att döma varit med om invigningen av Södermanlands regementes första permanenta övningsplats på Malma hed, den 6 juni 1774. Där hade regementet samlats för att under högtidliga former, med parad, kanonsalut, gevärssalvor och tal, taga sin exercisplats i besittning. Den 14 juni samma år hölls den första Generalmönstringen på Heden. Vid denna mönstring blev Klingström appreberad som soldat.

2.

Beträffande Klingströms krigiska bedrifter vet vi, att han följde sitt regemente då det den 13 juni 1788 avtågade från Malma hed till Stockholm för att delta i Gustaf III:s krig mot Ryssland 1788-90. I Stockholm tilldelades regementet en del utrustning varefter det transporterades på galärer till Sveaborg där det var återsamlat den 9 juli.

Kungen hade högt-flygande planer på, att medan ryssarna var invecklat i ett krig med Turkiet, göra ett överrumplingsanfall på St. Petersburg. Angreppet var ett rent anfallskrig som egentligen skulle fordrat ett godkännande av ständerna för att få igångsättas. Kungens handlingssätt blev orsaken till det s.k. Anjala myteriet, som började bland officerarna i den finska armén, men även spred sig till den svenska. Man ansåg nämligen att kungen begått ett grundlagsbrott.

Allt detta politiserande inom armén förlamade så småningom all stridsverksamhet. Kungen reste hem, och hans broder hertig Carl övertog befälet, och i förhoppning om ett vapenstillestånd, drog han tillbaka de svenska trupperna från erövrat ryskt område. Armén lades i vinterkvarter, och därmed slutade 1788 års fälttåg i ett stort fiasko.

Dessförinnan hade sörmlänningarna, den 3 aug. deltagit i en landstigning vid Brakkila, öster om Fredrikshamn i ryssarnas rygg. Här deltog en mindre avd. av regementet i de strider som uppstod. Men redan under natten 3-4 aug. blev man tvungen att gå i båtarna igen. Anledningen var att kungen avbrutit det som skulle bli det avgörande anfallet mot ryssarna vid Fredrikhamn.

Alla tankar på en svensk offensiv övergavs nu, och sörmlänningarna gick i vinterkvarter efter att någon tid handhaft försvaret vid gränsbron vid Lilla Abborrfors.

Överraskningsmomentet var nu förlängesedan försuttet, och det andra krigsåret 1789 inleddes i juni med ett ryskt anfall. Svenska motåtgärder leddes av kungen vilken nu kommit tillbaka till armén, efter att vid riksdagen 1789 krossat oppositionen, och en del framgångar kunde noteras. Men ett försök, att i samverkan med skärgårdsflottan, taga Fredrikshamn misslyckades på grund av att nämnda flotta led nederlag i en drabbning den 24 aug. Kust-fördelningen måste draga sig tillbaka över Kymmene älv. I nov. gick sörmlänningarna i vinterkvarter i Elimä, Lapträsk och Ihtis socknar, med fältvakter vid gränsen vilka avlöstes var 10 dag.

Under året 1789 hade en generalmönstring genomförts vid regementet. På grund av rådande förhållande kunde ej regementet dragas samman utan mönstringen utfördes efter hand och på olika platser. Det förband som vår soldat Klingström tillhörde mönstrades t.ex. den 16/1 1789, då det noterades att han var sjuk. Förrättningen torde ha avslutats i okt 1789. Av den kan utläsas bl.a., att byxorna kunde lappas men behovet av rockar och kappor var stort. Manskaper hade inte fått lön sedan den 4 juni, och befälet hade ej fått några portionpengar sedan maj månad. I okt. hade 173 man varit sjuka. Denna siffra steg stadigt, vid årsskiftet var den uppe i 216. Dessutom hade 105 man avlidit under 4:de kvartalet. Efter som någon stridsverksamhet inte förekom måste de avlidit av olika sjukdomar eller epidemier. Den 31 dec. räknade regementet endast 716 man trots att en förstärkning på 362 man hade anlant i nov. När regementet kom till Finland 1788 räknade det 933 man, lägger man till förstärkningen i nov. gör det 1295 man. Nu var styrkan nere i 716, viket utgör en avgång på 579 man, eller ca. 44 % döda, i fångskap eller avpolletterade. En mönstring i Värälä den 23 aug. 1790, alltså efter fredsslutet, anger regementets styrka till 950 man varav 311 var sjuka. Då hade under juni och juli en förstärkning på 350 man kommit från Sverige. En summering ger vid handen att sammanlagt 1640 sörmlänningar hade förts över till Finland av dem fanns kvar 950 man, alltså en avgång av 690 man eller ca. 42%. Och innan regementet kom hem på rotarna hade sjukdommar kräft ytterligare liv bland soldaterna.

Några ord om 1790 års fälttåg vilket tog sin början tidigt på året.

Redan i april gick kungen över Kymmene älv i en framstöt som gav honom segern vid Valkeala den 29 april. Men ryssarna kvitterade med att gå över älven på andra ställen. I maj gjorde ryssarna i sin tur en framstöt från Värälä västerut, som resulterade i de strider som utkämpades vid Keltis baracker, där sörmlänningarna, i ett försök att hindra en rysk omfattnings rörelse, förlorade 14 man i döda och 22 sårade.

Några landstignings försök gjordes inte 1790. Men skärgårdsflottan, under kungens ledning lyckades hemföra en seger vid Svensksund den 9 juli. En seger som av samtida betraktades som lysande. Den ryska skärgårdsflottan var helt ur leken, vilket gjorde ryssarna benägna för fred, samtidigt som den gjorde det möjligt för Gustaf III att sluta fred utan att förlora ansiktet. Freden slöts kort därefter i Värälä. Några vinster hade kriget inte medfört för Sverige. Tvärtom hade, som jag förut nämnt, den svenska hären lidit mycket stora förluster i manskap, främst genom en omfattande sjuklighet bland trupperna.

Överstelöjtnanten Erland Hederstjerna sedermera chef för Kronobergs regemente, deltog som ung i 1788-90 års krig. Han hade stabstjänst i Finland, och då staberna i och med krigsslutet avvecklades, mottog han befäl över "Wester-Rekarne Kompani" av Södermanlands regemente. Han skildrar hemfärden från Finland med följande ord. "I Lövisa embarkerade kompaniet 84 man stark (torde bestått av ca. 130 man när det kom till Finland) på Galären Småland, och efter sju veckors högst besvärlig sjötransport, under hvilken tid man lidit mycken brist och svårighet, i synnerhet genom en tilltagande sjuklighet hos truppen, anlände Regementet den 24 okt. till Stockholm, Wester-Rekarne Kompani hade då endast 38 man friska kvar; resten var dels död dels kvarlemnad sjuka."

I Stockholm blev Hederstjerna kommenderad, "att besörja om inpolletterande och vård af 124 man eländigt sjuka soldater af Regementet, och hade ett otroligt besvär att få dessa uslingar (af hvilka flera dogo genast) herbergerade emedan sjukhus - anstalterna i Stockholm voro högst otillräckliga och ofullkomliga för de hemkommande arméens många sjuka."

Några siffror på regementets verkliga förluster i detta krig har jag inte sett, men de måste vara mycket stora, och vi har svårt att fatta den otroliga vanvård av trupp som förekom vid denna tid.

Soldaten Eric Klingström på nr. 19, kom, trots allt, hem till sitt torp och familj, någon gång i slutet av okt. 1790, efter ca. två och ett halft års bortavaro. Men för tio av hans kamrater finnes i St. Malms husförhörlängd notisen: "Död i Finland". Dessutom förekommer i fem fall, att soldater försvunnit ur kyrkobokföringen efter år 1788. Ett studium av mönsterrullorna omedelbart efter krigsslutet kanske kan klarlägga en del fall. Under åren 1791-92-93 kan man i husförhörlängden se hur soldatänkor får ge sig av från torpen med barnaskaran, och flytta in som inhyses i backstugor eller var helst de kunde få tak över huvudet.

Nu blev det en period av fred för Sveriges del, i hela 15 år. Regementet rekonstruerades, soldaterna förrättade sin möten på heden, och brukade dess emellan sina torp. Men 1805 anslöt sig Gustaf IV Adolf, Gustaf III:s son, till koalitionen Ryssland-Österrike-England mot Napoleon, och svenska trupper sändes till Svenska Pommern, däribland en bataljon från Södermanlands regemente. Den anlände till Stralsund den 24 okt. 1805. Men det fälttåget skall vi inte behandla nu, emedan soldaten Klingström inte deltog däri. Istället skall vi se vad han företog sig efter det han erhöll avsked med betyget "Berömd" samt med anmälan till underhåll, vid 1806 års Generalmönstring.

Efter pensioneringen bodde Klingström med hustru som inhyses vid Höjen. Makarna var tydligen vitala och arbetsföra, ty trots åldern, 53 år, utverkade de tillstånd av Baron Bonde på Eriksberg, att ca. 200 m. väster om torpet nr. 19 få bygga sig en stuga och uppodla en del mark som de genom idogt arbete utvecklade till ett torp. År 1819 flyttade de från inhysningen vid Höjen till sin nya stuga, som under många år gick

under namnet "Klingströms". I kyrkobokföringen fördes dock torpet under soldattorpet nr. 19.

År 1826 begär Klingström syn, avmätning och värdering på den av honom och hustrun verkställda uppodlingen. Året därpå inlämnade han syneprotokollet, vilket var undertecknat av v. häradsdomaren Olof Ericsson i Blankbacken samt nämndeman Pehr Pehrsson i Höjen, till sockenstämman i St. Malm, med begäran om församlingens vitsord däröver. (Se bifogat utdrag ur sockenstämmoprotokollet av den 4 mars 1827.)

Huruvida Klingström erhöll någon belöning ur den Welanderska fonden känner jag förnärvarande inte till, men jag hoppas att få ett besked från Hushållningssällskapet, som lovat att så snart ske kan gå in i sitt arkiv och undersöka hur det förhåller sig.

Erhöll
6.32, oml
beslut 6/6
1827.

Klingströms förekommer vid flera tillfällen i St. Malms sockenstämmoprotokoll, bl.a. ang. ett avlidet spädbarn, (Se utdrag av protokollet av 29 okt 1779) och ang. härbärgeringen av inhysesfolk. (Se utdrag av protokoll av den 7 och 14 okt. 1804 samt protokoll av den 16 nov. 1817.) Vad bertäffar härbärgeringen av inhyses torde det vid båda tillfällena röra sig om Klingströms dotter Kjerstin här kallad Stina. Ordet "svåg." i feltolkat vid uttydningen av protokollet av den 7 okt. 1804, skall vara måg. En måg, som Klingström och hans dotter tydligen haft stor användning med.

Den 6 maj 1829 avled Klingströms hustru. Själv levde den gamle strävsamme soldaten till sitt 85:te år, och avled den 17 maj 1839. Några år senare fick torpet "Klingströms" eget uppslag i Husförhörslängden, och skrevs då som "Tibbletorp", vilket det fortfarande kallas. De hus som Klingström byggde torde alla blivit rivna i början av på 1900-talet och ersatta med nya. Även dessa äro nu borta så när som en liten bod. Stugan brann ned för några år sedan, och de åkrar som Klingström och hans hustru röjde ur stenig och med grov barrskog beväxt mark, har återigen blivit skogsmark.

Katrineholm i april 1984.

Y. Hult

Källor: Husförhörslängder och dopböcker, St. Malm.

Sockenstämmoprotokoll, St. Malm. Utgivna av H. Hjelmberg 1974.

Generalmonsterrullor, Södermanlands Regemente.

Södermanlands regemente under 350 år. Utgiven 1977.

Erland Hederstjerna, Anteckningar under lugnet efter en lång och omskiftande lefnadsbana. Wexsjö 1857.

Evert Wahlberg, datablad.

Gångstig till
landsvägen

Ramsjöhult - Remna. Torpet "Klingström" sedermera Tibbletorp.

Av husen på detta torp återstår idag bara boden (nr. 2) vilken mycket väl kan vara byggd av Klingström. Stugan (nr. 1) nedbrann för några år sedan. Ett nytt, och betydligt större hus är nu under uppförande på samma plats. Källaren (nr. 3) har samma mått som den Klingström byggde, och verkar ha varit överbyggd med en bod. Grundresterna vid nr. 4, som består av väldigt stora och otuktade stenar är de ända lämningar på platsen som kan tänkas vara det som finns kvar av Klingströms fähus. Nr. 5 och 6 äro grunder efter en ladugård och ett svinhus, byggda på senare tid. Vid nr. 7. kvarstående plintar efter en lada, platsen delvis övertäckt med schaktmassor och förkolnat väggtimmer efter stugan, (nr. 8). Nr. 5, 6 och 7 äro således hus byggda efter Klingströms tid, och fannos där då soldaten på nr. 17, Gustaf Albert Holmberg under en kortare tid, 1915-16, arrenderade Tibbletorp.

Gångstig
till nr. 17.

Berg.

Vattenhål användes
vid tvätt och slakt.

Skogplante-
rad åker.

Källa.

nr. 8.

Gångstig till nr. 19.

Skogsplanterad åker.

0 5 10 15 20 25 m.

H. Hult
april 1984.

År 1779 den 29 octobris hölts efter 14 dagars pålysning, allmen Michaelis Sochnstämma med Stora Malms Församling, i närvaro af Respective Herrskapernes Betjenter, Församlingens Kyrkowärdar, Sexmän, Fattighusets Föreståndare, och öfrige menige man, då följande förehades:

§ 1. Soldaten Eric Klingström och dess Hustru Ingebor Larsdotter framkommo med tårefulla ögon, öfwer deras lilla Son, 3 månader gammal, som den 21 dennes kl. 4 om mårgonen befunnits död hos dem i sängen. Hwar på Klingström säger sig, hafwa gådt till Hustru Carin i Ramsjö-hult, Gamla Soldaten Stens Hustru, och Anders Anderssons Hustru Maria Olofzdotter på Tibblenäs, hwilka alla 3 sig ock inställt. Sedan desse qwinnor som nu ock woro tillstädes, alfwarligen woro förmanade, att ej dölja sanningen, lemna 1:o Hustru Carin i Ramsjöhult denna berättelse: Att Klingströms Hustru, innan hon kom, hade tagit barnet utur sängen, och lagdt det i waggan, och yttrade, wid sin ankomst bittraste Klagan med stridaste tårar, att hon, sedan hon upwaknadt, straxt tändt upp eld, och lyst på Barnet, och i det hon ej märkt, att det andades, har hon utbrustit i dessa orden: Ach Gud trösta mig, jag tror att barnet är dött. Hustru Carin, sade sig derefter noga hafwa besichtigadt barnet, men där wid då ingen ting mer blifwit hwarse, utan allenast att det warit något rödt. 2:a. Gamla Soldaten Stens Hustru instämde, uti sin berättelse alldeles med Hustru Carin i Ramsjöhult, allenast tilläggande, att hon, då hon flere gånger tillförene warit hos Klingström tydeligen sedt, att barnet warit mycket sjukligt, hwilcket hon på sitt samwete intet wille förtiga. 3:o. Anders Anderssons Hustru på Tibblenäset instämde med den sidstanförde Hustru. Pastor och Nämndeman Pehr Pehrsson i Brenäs, kommo, sedan de fådt weta barnets olyckeliga död, emot aftonen till Soldatetorpet, hwarefter, enligt deras berättelse, Barnet, som då fans nedlagd uti en Kista i andra stugan, blev uptagit, i förstugan, såsom ljusare, noga besichtigadt, och at Barnet då fanns blått intet allenast på wänstra sidan, utan mäst öfwer hela ryggen.

I anseende där till, att barnet warit sjukligt, och föräldrarna betygade öfwer Barnets död, hjertlig sorg och grämlse, och de woro äfwen af alla kände för stilla Gudfruchtiga och om sina Barn ömsinta, stannade man i den meningen, att Barnet af full wåda olyckeligen omkommit, och att modren med ting ej må beswäras enligt Missgs.B. 30 cap. 2 §. Hwar emot Fjerdingsman Nyman, som efter Herr Krono-Befallningsman Holmstedts skrifteliga ordres war tillstädes äfwen intet hade att påminna. Änteligen warnades Föräldrarna och alla närwarande gifta qwinnor förmanades på det alfwarligaste, att med trogna böner befalla sig och sina Barn alltid i Guds beskydd, och att intet taga sina små Barn till sig i säng, samt med all christlig ömhet förwara sina Barn för slika olyckor, så mycket hos dem står.

År 1804 d.(en) 7. Oct.(ober) hölls allmän Michelsmässo
Sochnstemma med St. Malms församl(ing).

§ 1. Uplästes och underskrefs det i sistl.(idne) Majj hollne sochnstämmo
protocoll.

§ 2. Församlingens wälb.(orne) H(er)r Patronus lät genom Bruksinspec-
toren Carell till sochnemännens kunskap komma, att wä(l)bem(äl)te Herre
tillåter Klockaren Nylins enka njuta ett nådår.

§ 3. Sexmännen hade sig icke bekant, att danskalas på något ställe
blifvit hollit vid Michelsmässan.

§ 4. Brofogden hade icke heller någon att angifwa för oringade swin-
kreatur.

§ 5. Då frågan gjordes, om nogre lösdrifvare funnos i församl.(ingen)
som beswarades med nej, anmälte sexman i Prästorp, att sold.(at) Kling-
ström har sin svåg(er) hos sig, som haft torp i Betna sochn, men, såsom
förmentes, för någon otrohet skull, blifit derifrån utsagd: hwarvid er-
hindrades, att år 1799 beslöts i en sochnstämma, att den, som från andra

sochnar intager och härbergerar inhyses folk utan församl(ingen)s före-
gående tillstånd, skall böta 2 Rdr. Men som Klingström nu icke war
närwarande, så afg(i)ordes, att han skulle tillsäjas infinna sig i sochn-
stug.(an) nästa Söndag, för att höras häröfwer.

§ 6. Ingen af sochnhandtverkare begärte afsked.

§ 7. Olof i Karstorp gjorde den frågan, om sold.(at) Lund, som snart
från annan sochn ärnar flytta till sitt torp N.(ummer) 15 här i sochnen,
fick taga med sig sin mor och 2ne gossar, hans bröder? Men sochne-
männen gåfwo icke sitt bifall dertil, af den orsak, att när Lund dör,
så blifwa dessa hans 3ne släktingar församl.(inge)n till besvär och tunga.

§ 8. J anledning af K. Majts nådiga Bref till Consistorium om vacci-
nation, förestälte Prosten nyttan häraf, fram för att få naturl.(iga) koppor,
nemel.(igen) att de, som låta vaccineras sig, blifva icke sjuka, behöfva
icke holla diet och kunna icke smittas af naturl.(iga) koppor, i hka
(hvilka) monge ligga länge illa sjuka, monge dö, andre bli blinde, oferdige,
wanskapel(ige). Hwarföre de föräldrar och husbönder, som hafva sådane
barn och folk, de der icke haft kopporna, nu upmuntrades, att låta dem
bli vaccinerade, då någre läkare el(le)r annan kunnig will på dem företaga
denna operation.

Jn fidem
C. F. Maneck

År 1804 d.(en) 14. oct.(ober), till följe af 5.§. i föregående protocoll,
instälde sig sold.(at) Klingström i sochnstug(an) och förklarade, att sedan
hans måg och dotter blifwit huswille, kunde han icke annat, än taga dem
til sig i hus: at han icke kände det nämnde sochnstemmo beslut om böter:
att hans måg betjent andra med arbete: och att han förmente, det nämnde-
man i Stensjö skulle vilja antaga honom till dräng. Sochnemännen stad-
nade i det beslut, att Klingström skulle befrias från böter och mågen,
om nämndeman ville antaga honom till dräng, få wara i församlingen.

Jn fidem
C. F. Maneck

Upläste och ärkände den 12. Maji 1805.

Eric Carell
Lars Nilsson i Kaflinge

And. Blomberg
Erik Nils Son i Prästorp

År 1817 den 16 november hölls, efter 14 dagars derom skedd pålysning ifrån predikstoln, almän Michaelismässa soknstämma, och förekom vid den samma följande ämnen till afgörande:

10. Efterfrågades af ordföranden, om inhyses folk från andra församlingar någorstådes i rotarne voro emottagne och uppehöllö sig? Sexmannen uti kyrkoroten Anders Nilsson i Foglö tillkänna gaf, 1o att enkan Stina Ericsdotter, hvars man häktad för tjufnad icke längesedan dog på Nyköpings slott, från Nyköpings församling inflyttat till afskedade soldaten Eric Klingström, och hos honom vistades med 3ne barn — och 2o att afskedade soldaten Jarl hos sig längre tider hyste löse kringvandrande personer, samt äfven för närvarande hade hos sig en arbetslös garfware gesäll. Hvad angår enkan Stina Ericsdotter med sina 3ne barn, yttrade församlingens närvarande ledamöter, med anledning af Kg. Majts nåd. Bref af d. 5. december 1788 rörande inhysesshjon, att, ehuru nämnda enka är Klingströms dotter, kunde hon icke här blifva emottagen såsom församlingens ledamot och vistas, sedan hon begifvit sig hit såsom inhyses hjon, och har ålderstegna föräldrar, hvilka sjelve inhyses icke hafva mera, än hvad de till egit uppehälle nödtorftigt behöfva, och derföre icke kunna ansvara för hennes och hennes barns försörjande, hvar till kommer, att hon med sin hitflyttning handlat tvärt emot H.(ögwälborne) Herr Baron Bondes på Ericberg, såsom jordägare, uttryckliga förbud för henne, att på dess gods inhysa sig, och äfven emot församlingens kyrkoherdes tillsäijelse att icke uttaga sitt besked från Nyköping och hit inflytta, förrän hon dertill erhållit Malms församlings tillåtelse, emedan hon hela 10 åren vistats utom Malms församling, och äfven gift sig utom Malms församling: De vid denna soknstämma närvarande tillika med Pastor, yttrade derföre, i stöd af förenämnde omständigheter, att denna enka icke får här inom församlingen såsom inhysesshjon vistas och mantalskrifvas, utan bör tillika med sina barn återgå dit, hvarifrån hon kommit. Hvad angår den garfware gesällen, som afskedade soldaten Jarl hos sig inhyses, förklarade församlingen, med stöd af högst åberopade konunga Bref, att Jarl icke får hysa honom, och soknens fjerdingsman Wingstedt närvarande tillsades att från soknen bortvisa honom. Förekallades arrendatorn af Strångholm Jonas Lindgren, som enligt H.(ögwälborne) Herr Grefve Lewenhaupt på Claestorp skrifvelse af d(en) 29 sistledne september, dagen förut den 28 september, i sitt hus, tvärt emot församlingens tagna beslut den 6. Oct. 1799 och den 10. Oct. 1802, tillåtit dans gille. Lindgren tillfrågades, om han den nämnde dagen haft dans gille i sitt hus, och svarade, att han hade hos sig några budna vänner, och om aftonen tillåtit dans hos sig. Lindgren förhölls vidare, att han derutinnan öfverträdtt förenämnde nu uppläste församlingens beslut, och derigenom gjort sig förfallen till den utstakade plikten af 3 Riksdaler Banco. Lindgren åberopade till sin ursäkt, att det samqväm, som han hade i sitt hus, icke var af den beskaffenhet, som de uti förenämnde soknstämme beslut förbudne, vid hvilka förplägningen icke består af Värden i huset, utan af lösa drängar och pigor, som flyttat ur sina tjenster, och samman-skjuta matvaror, brännvin och penningar, samt accordera sig någorstådes en stuga att dansa uti. Lindgren upgaf anledningen till det samqväm, som han hos sig haft, vara, att han, som i år jemte Strångholm, haft Hissjö i Floda att sköta, haft sina grannar till hjälp vid skörden, detta år vid Strångholm, men då af bristande tilgångar icke kunnat förpläga dem efter önskan, och derföre lofvat efter att utgöras slut en dag bjuda dem till sig — Lindgren anförde vidare, att han, för att hålla sitt löfte, den nämnde dagen budit just samma personer till sig, under försäkran, att han tillika med sin hustru, och ingen af de bjudne, bestått all förtäring, samt upnämnde nu personerne, som vore närvarande, neml(igen): från Bålsnäs sönerne Carl och Johan Ericsson, samt pigan Maja Pehrsdotter; ifrån Nordankärr nu varande brukaren Olof Ericsson och hans hustru, drängen Eric Ericsson och pigan Stina Ericsdotter; från Ladäng dottren Cajsa Larsdotter; från Claestorp, sade

År 1827 den 4 Martii hölls, efter 14 dagar förut skedd pålysning om ämnena till öfverläggning, almän soknstämman med Stora Malms församling, och förekommo vid den samma följande mål:

10. Till denna soknstämman inlemnade afskedade soldaten Eric Klingström vid Tibble soldattorp uti Stora Malm följande syningsinstrument öfver den af honom och hans hustru på utmarken vid nämnde soldattorp gjorde odling, med begäran om församlingens vitsord deröfver, emedan han, i anledning af 4de §. uti reglementet för Welanderska stiftelsen, ernade anhållna att af Södermanlands Kg. hushållnings sällskap, som disponerar medlen, blifva hugnad med någon belöning för sitt och sin hustrus på odlingen nedlagda arbete. Syningsinstrumentet uplästes nu för församlingen ordagrant, och var af följande innehåll: "På begäran af afskedade soldaten Eric Klingström, som uti 33 års tid varit tjenstgörande soldat för Tibble rote i Malms sokn, nu mera bor nära intill förra soldattorpet vid ett af honom och hans hustru i sina äldre dagar upodladt nybygge, belägit på högvälborne herr baron Carl Carlsson Bondes ägande skogsmark till Tibble hemman i Malms sokn, hvilken lägenhet för det närvarande icke hafver något annat namn än Klingströms. Under-tecknade var å nedanstående dato och upmätte ofvanskrefne odling med dess å byggda hus, och befanns, som följer. 1o. En stugubyggnad bestående af 2ne stugor samt förstuga emellan, den ena inredd med 3ne fens-terlufte och den andra med 2ne upsatt af gammalt timmer, 19 $\frac{1}{2}$ alr. lång 7 $\frac{1}{4}$ alr. bred samt 9 hvarf hög med så kallade kroppås tak, täckt med näfver och torfv samt skurtak, hela byggningen rappadd både innan och utantill.

2dra, 3ne st. mindre bodar sammanbyggde under ett taklag af näfver och torfv, samt brädtak ofvan — husets längd 12 alnar, bredden 7 alnar, samt 8 hvarf höga, och uti fullt brukbart stånd. 3dje hemlighthus af timmer upsatt i 3ne alnar i fyrkan, 8 varf högt, täckt med bräder, i hjälpe-ligt stånd. 4de Pörte öster från gården, i fullkomligt stånd. 5te En källare med gråstensmur och träträcke samt bod ofvan, källaren invändigt 6 alr. och 5 $\frac{1}{2}$ dito bred, dess byggningskostnad uptages till 33 rdr. 16 banco. 6te Fåhus af gråstensmur 9 alr. långt och 6 alr. bredt inom murar, 2 $\frac{1}{2}$ alr. högt, inredt med 5 st. bås samt fårkätte. 7o. Svinhus i samma räcka af sten, 6 alr. långt och 3ne dito bredt, öfver ofvannämnde hus är tim-rad skulle med loge vid östnorra ändelaget, 10 alr. lång, 6 alr. bred, samt 10 varf hög, af gammalt timmer, kostnaden till fåhuset samt svinhuset, som af gråsten äro upmurade, dess arbetskostnad uptages till minst 60 rdr. 8de Sedan husen således blifvit synade och värderade, företogs up-mätning och värdering å åkern, som var afdelad uti 2ne särskilda täppor, och hvaruti täppan öster från manngården 2646 kvadrat famnar upodlad åker, samt uti täppan vester 3236 kvadrat, tillsammans 5882 kvadrat famnar, hvilken odling var upbruten i mycket stenbunden mark, samt syntes lemningar efter att marken hafver varit beväxt med grof tall- och granskog, således uptogs kostnaden till denna odling med sklr. banco famnen, som gör 610 rdr. 30 sklr. — Summa rdr. banco 703=46. Sluteligen upvistes 3ne särskilda upodlade ängar af skogskärr, som upgafs af Klingström att i medium kunna gifva 8 sommarlass hö — Sålunda synt och synt, afmätt, värderat, och befunnits, intygas af Klingströms den 2dra December 1826. Olof Ericsson i Blankbacken, vice häradsdomare — Pehr Pehrsson i Högen, nämndeman".

Församlingens ledamöter förklarade, att Klingström och hans hustru verkligen af mycket stenbunden utmark upgjort nämnde odling, samt vitsordade till alla delar innehållet af förestående syningsprotocoll, med tillaggd recommendation till Kg. Södermanlands hushållningssällskap att för deras på denna odling använda verksamhet, dem till hugnad och andra till upmuntran, erhålla någon belöning af Welanderska medlen.

20. Valdes till ledamöter uti innevarande års beredningscomité herr häfmarskalken Carl Ugglå på St. Djulö, herr bruksinspectorn Eric Leufstedt vid Forssjö, samt skattehemmansägarena i Högen, och jålsätter Eric Pehrsson och Nils Nilsson den yngre. Committéen hålles vid Stensjö den 6 nästkommande April.

Karl Hult vid Tibbletorp, där ett uthus är den äldsta kvarvarande byggnaden. Här bröt soldaten Klingström upp mark och byggde sig ett torp efter att ha tjänat fosterlandet i 33 år. Foto: Leif Gustafsson.

Pensionerad soldat bröt mark i skogen — skapade Tibbletorp

Karl Hult, katrineholmare och hembygdskforskare, har i flera år ägnat sig åt att studera de gamla soldattorparnas liv i Stora Malm. Under sina studier har Karl Hult stött på många intressanta levnadsöden. Ett som fascinerat honom särskilt är Eric Klingströms. Soldaten Klingström, som levde åren 1754 – 1839, svarade för en ovanlig livsgärning. Efter att ha tjänat fosterlandet i 33 år och bland annat deltagit i Gustav III:s krig mot Ryssland 1788 – 1790, började soldaten vid 53 års ålder odla upp

Eric föddes den 20 maj 1754 på Lundsbo. Fadern hette Jonas Jonsson. Redan i januari 1773 fick Eric Jonasson, 18 år gammal, anställning som soldattorp till namnet Klingström och placeras på Klicksta rote. I september 1774 fick han förflyttning till torpet kallas numera Solhem och ligger kallas numera Solhem och ligger någon kilometer från Ramsjöholm.

Med i kriget

Klingström var sannolikt med vid invigningen av Södermanlands regementes första permanenta övningsplats på Malmahed den 6 juni 1774. Fyra år senare, den 13 juni 1778, avtogs Klingström med sitt regemente till Stockholm för att delta i kriget mot Ryssland. Man transporterades i galärer till Sveaborg.

Den svenska hären led mycket stora förluster i manskaper i Finland, dock inte i första hand genom strider, utan de flesta avled i olika sjukdomar eller epidemier. Av 1.640 sörmänningar återvände endast cirka 900 till sina rotar år 1790.

Eric Klingström hörde till dem som återvände hem i slutet av oktober 1790. Han deltog sedan i mötena på heden och brukade sitt torp fram till 1806, då han erhöll avsked med betyget "Berömd" samt med anmälan om underhåll.

Började bryta upp mark

Eric Klingström och hans hustru Ingeborg (gifta sedan 1774) flyttade från soldattorpet till Höjen. Makarna lyckades dock utverka tillstånd av baron Bonde på Ericsberg att bygga en stuga och odla upp mark ett par hundra meter väster om soldattorpet nr 19.

Torpet utvecklade makarna under de följande åren, och år 1819 flyttade de in i den nya stugan. 1826 begärde Klingström syn och värdering av uppodlingen. Ett

syneprotokoll upprättades och överlämnades till sockenstämman med begäran om församlingens vitsord. Protokollet var underrettat av Ericsson, Blom och nämndeman Pehr Pettersen i Höjen.

Tragisk händelse

Vid ytterligare några tillfällen förekommer Klingströms i sockenstämmoprotokollen. I oktober 1779 inträffade en tragisk händelse i soldattorpet nr 19. Mirista barnet, en tre månader gammal pojke, låg en morgon död – troligen kvävd – i makarnas säng. Den lille hade varit sjuk och fått ligga hos föräldrarna. Händelsen föranledde sockenstämman att göra en ganska ingående utredning med förhör av flera vittnen.

Stämman slog fast att barnet omkommit genom olyckshändelse, vilket man i protokoll formulerade på följande sätt:

"I anseende där till, att barnet varit sjukligt, och föräldrarna betygade öfver Barnets död, hjertlig sorg och grämlse, och de woro äfven af alla kände för stilla Gudfruchtiga och om sina Barn ömsinta, stannade man i den mening-

mark i skogen i närheten av Ramsjöholm. Under några års idogt arbete skapade han sitt eget torp – "Klingströms" – som efter hans död fick namnet Tibbletorp.

I dag är spåren efter soldatens odlarmöda praktiskt taget uttraderade. Åkrarna som han röjde har blivit skog igen. Men namnet Tibbletorp finns ännu på kartan. Och torpet är bebott, fast Klingströms stuga fått ge plats för en modern villa.

en, att Barnet af full våda olyckeligen omkommit, och att modren menting ej må besväras."

Stämman riktade dock en varning till föräldrarna och till alla närvarande gifta kvinnor att inte ta till sig sina små barn i sängen.

Vid ett par tillfällen fick Klingström svara inför sockenstämman för att han, trots att det var förbjudet, hårbärgerat utsocknes folk. Att det var soldatmakarnas dotter och måg som inhystes i torpet 1804 betydde inte att stämman var beredd att göra avsteg från bestämmelserna.

Dotter och barnbarn bortkörde

1817 blev dottern – som då blivit änka – och hennes tre barn avvisade från föräldrahemmet och socknen av sockenstämman. Stämman uttalade att "ehuru nämnda enka är Klingströms dotter, kunde hon icke här blifva emottagen såsom församlingens ledamot och vistas, sedan hon begifvit sig hit såsom inhyses hjon, och har ålderstegna föräldrar, hvilka själve inhyses icke hafva mera, än hvad de till egit uppehålle nödortfittigt behöfva, och derföre icke kunna ansvara för

hennes och hennes barns försörjande, hvartill kommer, att hon med sin hitflyttning handlat tvärt emot H. (Högwålborne) Herr Barons Bonde på Ericsberg, som för henne, att på dess gods inhysa sig, och äfven emot församlingens kyrkoherdes tillsäijelse att icke uttaga sitt besked från Nyköping och hit inflytta, förrän hon dertill erhållit Malm församlings tillåtelse, emedan hon hela 10 åren vistats utom Malm församling, och äfven gift sig utom Malm församling."

Klingströms hus borta

Soldathustrun Ingeborg avled 1829. Självt levde Klingström ytterligare tio år kvar på sitt nya torp. Han avled dagarna före sin 85-årsdag. Några år senare fick torpet "Klingströms" eget uppslag i husförhörslängden och skrevs som Tibbletorp.

Alla de byggnader som Klingström uppförde på sitt nybygge torde ha blivit rivna i början av 1900-talet och ersatta med nya. För några år sedan brann torpstugan ned, och på platsen finns i dag en nybyggd villa. Klingströms åkrar är planterade med granskog.

Hon är sjätte generationen

En som vid sidan av Karl Hult forskat i soldaten Klingströms liv är Astrid Gustafsson, Sörmlandsgatan 28, Katrineholm. Hon är nämligen ättling på fädernesidan till den gamle soldaten – sjätte generationen i rakt nedstigande led.

Astrid Gustafsson har ägnat sig en hel del åt släktforskning och funnit att hon har rötter i många gamla gårdar runt Katrineholm – Jättorp, Mosstorp, Heden, Kärmosen och Nordånäs. Naturligtvis har Astrid särskilt gripits av förfadern Eric Klingströms livsgärning och öden, som hon bl.a. kunnat följa i gamla sockenprotokoll.